

Яськова Н.В.,

м. Київ, Україна

ВПЛИВ ЕЛЕКТРОННИХ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ДОСЛІДНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ НАУКОВИХ ТА НАУКОВО- ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Постановка проблеми. Електронні соціальні мережі (далі – ЕСМ), на сьогоднішній день, виступають не лише в ролі комунікації між населенням, але й їх можливості, доцільно використовувати для формування інформаційно-дослідної компетентності наукових кадрів. Так, Світлана Іванова [1] розглядає інформаційно-дослідницьку компетентність наукових та науково-педагогічних працівників як здатність виконувати діяльність із застосування інформаційно-комунікаційної компетентності. Тобто, працівники мають можливість реалізовувати пошук, збирання, дослідження, обговорення та надання наукових відомостей, впроваджувати інформаційно-аналітичну підтримку дослідження, моніторинг та розуміння наукових результатів, створювати нові суспільно-значущі знання з ціллю їх впровадження у практичну діяльність. А також здійснювати комунікацію, співробітництво та навчання учнів, колег та інших.

Формування інформаційної (інформаційно-комунікаційної, цифрової, інформаційно-цифрової) компетентності особистості присвячені роботи вітчизняних науковців С. О. Гунько, М. І. Жалдака, Н. В. Морзе, О. М. Спіріна, О. М. Снігура, Ю. В. Триуса, О.І. Шиман та ін. Питанням використання електронних соціальних мереж присвячені попередні публікації автора даної статті [3,4].

Тому варто більш детально розглянути вплив ЕСМ на формування інформаційно-дослідної компетентності наукових та науково-педагогічних працівників.

Мета публікації: проаналізувати вплив та можливості ЕСМ для формування інформаційно-дослідної компетентності наукових та науково-педагогічних працівників.

Результати дослідження.

Одним із ефективних засобів для формування інформаційно-дослідної компетентності наукових та науково-педагогічних працівників ми вбачаємо у

використанні різноманітних можливостей ЕСМ. Тому, проаналізувавши властивості використання ЕСМ, варто виокремити такі можливості, які доцільно застосовувати для формування інформаційно-дослідної компетентності наукових та науково-педагогічних працівників, а саме:

- ✓ Індивідуальна комунікація через приватні повідомлення
- ✓ Можливість створювати власний навчальний контент
- ✓ Зручне використання аудіо та відеоматеріалів
- ✓ Комунікація в закритих та відкритих групах
- ✓ Перегляд сторінок за особистим спрямуванням
- ✓ Перегляд прямих ефірів, новин, подій та участь в них
- ✓ Проведення опитувань, досліджень, дискусій, фокус груп та участь в подібних.
- ✓ Перегляд публікацій та матеріалів.
- ✓ Здійснення самоосвіти та саморозвитку.

Отже, наукові та науково-педагогічні працівники, використовуючи властивості ЕСМ, мають інструмент для саморозвитку та формування інформаційно-дослідної компетентності.

Проаналізувавши дефініцію «інформаційно-дослідницька компетентність» та основні її компоненти, взято за основу нашого дослідження такі шість компонентів компетентності дослідника [1]:

1. знання та спеціалізовані технічні навички, що включають в себе посилення на конкретні галузі знань (наприклад, біотехнологію, квантову фізику, обробку сигналів та ін.);
2. компетентності, що можуть бути формалізовані, тобто розвиватися у межах спеціальних навчальних курсах, а саме: навички спілкування, навички управління проектами, навички роботи з інформаційними технологіями, мовні навички, комерційні навички, а також знання професійного середовища (академічного або промислового), управління інноваціями (включаючи наукові спостереження та оцінку) та адміністративного управління;
3. компетентності, що не можуть бути формалізовані, а саме: інтелектуальні можливості, здатність вирішувати складні проблеми (включаючи формулювання проблем та вирішення проблем), здатність до співпраці (внутрішньо або зовнішньо),

лідерство, інноваційна спроможність, широке бачення (включаючи широке загальне знання або можливість очікувати), здатність ставити під сумнів ідеї й припущення та ін.

4. готовність, що доповнює попередні компетентності особистості, наприклад, готовність до творчості, креативності, управління проектами та ін.

5. поведінкові компетентності, наприклад, вони варіюються від управління стресом до наполегливості, серед іншого: цікавість, слухання інших, стійкість, динамічність, терпіння та чесність (авторами було виявлено 32 різні поведінкові компетентності);

6. мета-компетентності, що охоплюють здатність до навчання та адаптації.

Тому, використання ЕСМ сприятиме формуванню знань, вмінь та навичок для формування інформаційно-дослідної компетентності наукових та науково-педагогічних працівників.

Розглянемо деякі рекомендації для впровадження ЕСМ з метою формування інформаційно-дослідницької компетентності наукових і науково-педагогічних працівників:

1. Проаналізувати ЕСМ та зареєструватись в обраній електронній соціальній мережі.

2. Проаналізувати спільноти та сторінки, які сприятимуть розвитку інформаційно-дослідної компетенції та вступити або підписатись на обрані спільноти.

3. Ознайомитись із наповненням даних спільнот, переглянути їх публікації, книги, фото та відео матеріали.

4. Брати участь в онлайн опитуваннях, онлайн зустрічах та конференціях, переглядати прямі ефіри тощо. Створювати власні опитування, дослідження та інше.

5. Читати новини, публікації, здійснювати пошук необхідної інформації та даних, виконувати різноманітні вправи та завдання тощо. Ділитись власними цікавими публікаціями у обраних спільнотах, або на власній сторінці.

6. Коментувати та спілкуватись з колегами, переглядати коментарі інших.

Висновок: Отже, наукові та науково-педагогічні працівники можуть використовувати ЕСМ для популяризації навчальної установи, власного проєкту чи дослідження, безпосередньої Комунікації з колегами, аспірантами, докторантами чи студентами, обмінюватись довідом з колегами, обговорювати важливі педагогічні аспекти та питання, проводити науково-педагогічні експерименти та залучати до них колег, здійснювати самоосвіту.

У подальших дослідженнях варто розробити рекомендації щодо використання електронних соціальних мереж для розвитку інформаційно-дослідницької компетентності наукових і науково-педагогічних працівників.

Список використаних джерел:

1. Іванова С.М. Проблема розвитку інформаційно-дослідницької компетентності наукових і науково-педагогічних працівників з використанням відкритих електронних науково-освітніх систем. Інформаційні технології і засоби навчання, 2018. Т. 68 (6). с.291-305. Доступно: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/>
2. Івашнюва С. Використання соціальних сервісів та соціальних мереж в освіті. Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Психолого-педагогічні науки. 2012. 2. с.15-17.
3. Олексюк Н.В., Лебеденко Л.В. Використання електронних соціальних мереж у соціально-педагогічній роботі зі школярами. Інформаційні технології і засоби навчання. 2015. 4 (48). с.88–102. Доступно: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/1273>.
4. Яцишин А.В., Яськова Н.В. Використання електронних соціальних мереж у роботі з обдарованими учнями. Освіта та розвиток обдарованої особистості. 2016. 8. С. 9-16.